

KIRJALLINEN KYSYMYS 156/2013 vp

Turvetuotannon lupasuman purkaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Viimeisimmän tehdyn selvityksen mukaan kotimainen turve korvataan nyt vastoin hallitusohjelman kirjausta kivihiilellä sekä muulla tuontienergialla. Myös vuoden 2013 alusta laskenut metsähakkeen sähköntuotantotuki on käytännössä ohjannut tuotantolaitoksia edullisemman kivihiilen käyttöön. Tämä kehitys uhkaa jo lyhyellä aikavälillä tuhansien suomalaisten työpaikkoja, luo painetta lämmön kuluttajahintojen nousuun ja heikentää entisestään energiaomavaraisuuttamme sekä vaikuttaa noin 100 miljoonalla eurolla Suomen vaihtotaseeseen. Tässä paineessa ei ole syntynytäkään timantteja.

Jotta kivihiilen käyttöä merkittävänä energiantuotannon polttoaineena voidaan vähentää, tarkoittaa se sitä, että meidän pitää varmistaa kysyntään nähden riittävä turvetuotanto. Viimeisten vuosien aikana turvetuotantoalaa on kuitenkin poistunut käytöstä noin 3 000 hehtaarin vuosivauhdilla, mutta uutta luvitettua alaa ei ole saatu takaisin kuin 1 000 hehtaaria. Vanhat matalat suot ovat puolestaan sääälle herkkiä — jos on saatein kesä, jää turvesato näiltä soilta laihaksi. Turvetuotantoalan näkökulmasta tilanne on kes-

tämätön, ja pitkittyessään se vaikuttaa myös turpeen kilpailukykyyn kotimaisena energianlähteenä.

Tehdyn selvityksen mukaan kivihiili ja muu tuontienergia korvaavat nyt siten yhteensä 85 prosenttia lupasumasta johtuvasta turvepulasta. Lupakäsittelyä odottavat hakemukset seisovat odottamassa käsittelyä paikallisissa ELY-keskuksissa. Uudet luvat sekä uusilla suoalueilla aloitettavat turpeenotot voivat myös vaatia maakunnan liitoilta muutoksia maakuntakaavoihin. Ylipäätään tuotantoprosessin käynnistäminen luvan saamisen jälkeenkin kestää tyypillisesti vähintään 4—5 vuotta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä ympäristöministeriö aikoo tehdä, jotta turvetuotannon lupasuma saadaan nopeasti purettua ja jotta turvetuotantoalan luvituskysymyksistä johtuvat seurannaisvaikutukset eivät hidasta Suomen jo muutenkin hidasta talouskasvua?

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 2013

Eero Suutari /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitantanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Eero Suutarin /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 156/2013 vp:

Mitä ympäristöministeriö aikoo tehdä, jotta turvetuotannon lupasuma saadaan nopeasti purettua ja jotta turvetuotantolan luvituslupakysymyksistä johtuvat seurannaisvaikutukset eivät hidasta Suomen jo muutenkin hidasta talouskasvua?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kysymyksessä viitataan turpeen korvautumiseen kivihiihellä ja katsotaan, että turvepula johtuu ympäristölupien käsittelyajoista.

Ympäristölupien käsittelyajat eivät kuitenkaan ole turvepulan ensisijainen aiheuttaja. Vuotuiset tuotantomäärät vaihtelevat voimakkaasti tuotantokauden sääolosuhteiden mukaan. Vuoden 2012 tuotantomäärät jäivät alhaisiksi ennen kaikkea sateisen kesän takia. Alhainen tuotantomäärä vaikuttaa myös turpeen kulutukseen sen vuoksi, että varastomäärät ovat suhteellisen pieniä. On myös huomioitava, että turvetuotannolla on aina merkittäviä ympäristölle haitallisia vaikutuksia vesistö- ja ilmastopäästöjen sekä luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen takia. Turvetuotannon luvitus edellyttää aina tapauskohtaista ja vakaata harkintaa.

Turvepulatilanteessa turve korvautuu muilla polttoaineilla ja sähkön tuonnilla. Olemassa olevissa kattiloissa turve korvautuu sekä kivihiihellä että puulla. Kivihiiheen siirtyminen on mahdollista vain, koska niin kivihiiheen maailmanmarkkinahinta kuin kasvihuonekaasupäästöjenkin hinta EU:n päästökaupassa ovat tällä hetkellä hyvin al-

haisia. Turpeen lisäksi myös maakaasua korvataan tämän takia kivihiihellä. Jotta suunta saataisiin käännettyä, tarvitaan paljon korkeampia päästöoikeuksien hintoja kuin tänä päivänä. EU:ssa keskustellaan parhaillaan siitä, millä tavoin tämä valuvika korjataan ja päästökaupan ohjausvaikutusta voidaan tehostaa.

Valtioneuvoston eduskunnalle antamassa selonteossa kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta linjataan, että turpeen energiakäyttöä vähennetään suunnitelmallisesti siten, ettei se korvaudu kivihiihellä. Hallitus asettaa tavoitteeksi, että turpeen energiakäyttö vähenee kolmanneksella viime vuosien keskimääräisestä tasosta (23 TWh) vuoteen 2025 mennessä. Strategiassa katsotaan myös, että seuraavien 10—20 vuoden aikana, kun nykyistä voimalaitoskantaa on käytössä, turvetta tarvitaan lämmityskaudella vähintään 11—13 TWh, koska se ei ole korvattavissa esimerkiksi metsähakkeella tai muulla uusiutuvalla polttoaineella. Lisäksi linjataan, että on turvattava kohtuullinen noin 6—8 TWh:n ylivuotinen turvevarasto sääriskien tasaamiseksi.

Edelleen strategiassa todetaan, että vuoden 2025 jälkeen turpeen energiakäyttöä on teknisesti mahdollista edelleen vähentää laitoskannan uusiutuessa ja teknisten korjausten myötä. Samalla on huomioitava vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuus ja mitoitettava ohjaustoimet siten, ettei turve korvaudu fossiililla polttoaineilla eikä kaukolämmön hinta kohtuuttomasti nouse.

Turvetuotanto tulee kohdentaa valtioneuvoston soiden ja turvemaiden kestävästä ja vastuullisesta käytöstä tehdyn periaatepäätöksen mukaisesti. Soiden luonnontilaisuusasteikko sovelletaan ensisijaisesti niille soille, jotka hankitaan turvetuotantoon valtioneuvoston periaatepäätöksen antamisen jälkeen. Hallitus pyrkii kuitenkin

ohjaamaan uuden turvetuotannon luonnontilaisuusluokkiin 0—2 kuuluville soille (0—1 luokan soille pääsääntöisesti; luokan 2 soille silloin, kun suon yleinen luonnonarvo on seutukunnan ojitustasteen perusteella keskimääräistä alhaisempi eikä kohteella ole merkittäviä erityisiä luonnonarvoja) ja edistämään näiden soiden lupakäsittelyn sujuvuutta.

Ympäristöluvituksen osalta lähtökohtana on, että ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava ympäristönsuojelulain (86/2000, 28 §) mukainen ympäristölupa. Tuotantoalaltaan yli 10 hehtaarin turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus on säädetty ympäristönsuojeluasetuksessa (169/2000) aina luvanvaraiseksi, mutta myös tätä pienemmältä turvetuotantohankkeelta voidaan sen vesistövaikutusten perusteella edellyttää lupaa. Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka muuta ympäristönsuojelulain 42 §:ssä säädettyä kiellettyä seurausta.

Valtion ympäristölupaviranomaisena toimivat aluehallintovirastot, jotka kuuluvat valtiovainministeriön hallinnonalaan. Ympäristöluvan noudattamista valvoo ensisijaisesti ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo paikallisesti ympäristönsuojelulain noudattamista.

Ympäristöministeriö vastaa aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueiden toiminnallisesta ohjauksesta. Ympäristöministeriö ei voi ottaa käsiteltäväkseen itsenäiselle lupaviranomaiselle kuuluvaa lupaharkintaa eikä ohjeistaa, miten viranomaisen tulee ratkaista käsitellyssä oleva yksittäinen lupa-asia. Aluehallintovirasto toimii itsenäisenä lupaviranomaisena, joka tekee päätöksensä oikeusharkinnan nojalla. Tämä tarkoittaa, että toiminnan täyttäessä laissa säädetty luvan myöntämisen edellytykset ympäristölupa myönnetään. Vastaavasti lupa tulee jättää myöntämättä, jos laissa säädetty edellytykset eivät täyty. Lupaa ei siis voi myöntää tai evätä tarkoituksenmukaisuusharkinnan perusteella, vaan har-

kinnan tulee perustua laissa säädettyihin perusteisiin. Tämä on hankkeisiin ryhtyvien oikeusturvan kannalta tärkeää.

Ympäristölupahakemusten käsittelyprosessi muodostuu useasta eri vaiheesta. Prosessi käsittää mm. lupaviranomaisen lupaharkinnan, joka sisältää lausunтовaiheen, asianosaisille varattavan tilaisuuden muistutusten ja mielipiteiden esittämiseen sekä luvan myöntämisen edellytysten tutkimisen ja tarpeellisten lupamääräysten antamisen. Ympäristölupahakemusten asianmukainen käsittely on siis jo lähtökohtaisesti aikaa vievä prosessi, ja ympäristölupaviranomainen voi kiirehtiä sitä rikkomatta lakisääteisiä velvoitteitaan ja käsittelyn laadun kärsimättä vain tiettyyn rajaan saakka. Ympäristönsuojeluasetuksen 17 §:n mukaisesti ympäristölupahakemus on kuitenkin käsiteltävä joutuisasti.

Turvetuotannon ympäristölupahakemuksen tekemiseksi tarvitaan riittävät selvitykset ja taustatiedot mm. toiminta-alueen ja vaikutusalueen luonnon tilasta. Luontoselvitykset voidaan tehdä vain kesäaikana ja lajiryhmistä riippuen niille tyypillisenä esiintymisajankohtana (esim. pesimälinnusto selvitetään lintujen pesimäaikaan). Usein hakemukset ovat näiltä osin puutteellisia, ja selvityksiä voidaan joutua pyytämään hakijalta useampaan kertaan. Jos turvetuotantoalueen pinta-ala on yli 150 ha, hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ennen ympäristölupakäsittelyä. Viranomaisilla ja kansalaisilla on mahdollisuus osallistua arviointimenettelyyn.

Aluehallintovirastoissa oli vuoden 2012 lopussa vireillä yhteensä 1 650 lupa-asiaa, joista 238 eli 14,4 % koski turvetuotantoa. Määrä vaihtelee alueilla suuresti, ja esimerkiksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella vireillä olevista lupa-asioista 2,9 % koski turvetuotantoa, kun vastaava luku Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa oli 26,2 %.

Turvetuotannon ympäristölupien (130 kpl) keskimääräinen käsittelyaika aluehallintovirastoissa vuonna 2012 oli noin 20 kk. Syinä pitkiin käsittelyaikoihin ovat aluehallintovirastojen resurssien vähyyden lisäksi suuret hakemuskäärät eräillä alueilla, puutteelliset hakemukset, tarvit-

tavat selvitykset ja muutoksenhaku. Turvetuotannon lupahakemuksista annetaan myös paljon muistutuksia. Lisäksi turvetuotanto kiinnostaa kansalaisia ja johtaa valituksiin sen aiheuttamien vesistö- ja luonnonarvohaittojen vuoksi. Myös luvanhakijat valittavat usein tehdyistä lupapäätöksistä luonnonsuojeluun ja vesistö päästöjen vähentämiseen liittyvien vaatimusten vuoksi. Luparuuhkia helpottaisikin myös se, että alan toimijat ryhtyisivät vapaaehtoisesti soveltamaan julkisuudessa ilmaisemiaan haitallisia ympäristövaikutuksia vähentäviä ratkaisuja.

Aluehallintovirastojen toiminnan rahoitus tapahtuu valtiovarainministeriön pääluokkaan kuuluvalla aluehallintoviraston toimintamomentilta. ELY-keskusten toiminnan rahoitus tapahtuu työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan kuuluvalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamomentilta. Valtion aluehallinnon kokonaisuuden rahoituskehys on laskenut vuosien 2009 ja 2013 välisessä vertailussa 29,5 miljoonaa euroa (9,9 % toimintamenojen kokonaisuudesta). Vastaavasti henkilöstökulut — ja henkilöstön määrä — on laskenut selvästi.

Aluehallintovirastojen resurssivajaus on tiedossa. Alkupalvesta eduskunnalle annetussa ALKU-selonteossa on todettu riski, että tulevien vuosien kehystason mahdollistamalla henkilöstöresursseilla kumpikaan viranomainen ei jatkossa pysty hoitamaan tehtäviään lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tilanteeseen on kuitenkin jo reagoitu. Aluehallintovirastoille on kohdennettu toimintaedellytysten turvaamiseen vuoden 2012 kolmannessa lisätalousarviossa 1,5 miljoonaa euroa ja vuoden 2013 talousarviossa 1,725 miljoonaa euroa. ELY-keskuksille on kohdennettu toiminnan turvaamiseen vuoden 2013 talousarviossa 2 miljoonaa euroa. Toimintamäärärahojen tasoa on tästä huolimatta tarpeen nostaa ja aluehallintoviranomaisille asetettuja säästöavoitteita kohdentaa pidemmälle aikavälille. Hallituksen kehyspäätöksen yhteydessä ELY-keskusten lähivuosien säästöavoitteita lievennettiin lisäämällä vuoden 2014 toimintamäärärahaa 5,6 miljoonalla eurolla ja vuoden 2015 määrärahaa 9,1 miljoonalla eurolla.

Pitkään vireillä olleiden lupa-asioiden ratkaisemiseksi vuosina 2012—2013 on kohdennettu lisäresursseja kahdelle aluehallintovirastolle YM:n ja VM:n toimesta. Etelä-Suomen aluehallintovirastolle osoitettiin 5 htv ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle 4 htv ennen vuotta 2010 vireille tulleiden lupa-asioiden ratkaisemiseksi. Niitä oli projektin alkaessa yhteensä 158, joista turvetuotantoa koskevia oli 15 kpl. Projekti on edennyt hyvin, ja näillä näkymin kaikki ennen vuotta 2010 vireille tulleet asiat saadaan ratkaistua vuoden 2013 loppuun mennessä.

Ympäristöministeriössä on valmisteilla turvetuotannon ympäristönsuojeluohje, joka on päivitetty versio vuonna 2008 annetusta samannimisestä oppaasta. Ohjeen tarkoituksena on mm. antaa ohjeita luvanhakijalle hyvän hakemuksen tekemiseen, yhtenäistää eri alueiden lupakäytäntöjä ja täten myös lyhentää lupakäsittelyä aluehallintoviranomaisessa. Ohje valmistuu kesään 2013 mennessä. Hyvin laaditulla ympäristölupahakemuksella, oikean paikan valinnalla ja suunnitelmallisuudella voi myös hakija itse vaikuttaa hakemuksen käsittelyaikaan. Varmistamalla, että toimintaa ei yritetä sijoittaa merkittäviä luonnonarvoja sisältävään paikkaan ja että ympäristönäkökohdat on täysimääräisesti huomioitu alusta alkaen, toiminnanharjoittajalla on mahdollisuus vaikuttaa käsittelyn joutuisuuteen.

Ympäristölupa on turvetuotannon ympäristö- ja vesistövaikutuksien hallinnan keskeisin lainsäädännöllinen instrumentti. Turvetuotantoalueilta esimerkiksi huuhtoutuu vesistöihin kiintoaineita, ravinteita, humusta ja rautaa, joilla voi etenkin alueellisesti olla selvästi heikentäviä vaikutuksia alueen vesistöjen tilaan. Turvetuotanto on merkittävä kuormittaja erityisesti alueilla, joilla turvetuotannon osuus valuma-alueen pinta-alasta on suuri. Tällöin samalle vesistöalueelle kohdistuu usein kuormitusta useammalta turvetuotantoalueelta. Vesistövaikutukset ovatkin kiinnittäneet kansalaisten, kesämökkiläisten ja virkistyskalastajien huomion. Ympäristölupaprosessissa pystytään haitallisia vesistövaikutuksia vähentämään huomioimalla koko valuma-alueelta syntyvien vesistövaikutuksien kokonai-

suus ja edellytykset saavuttaa kaikkien vesistöjen hyvä tila vuoteen 2015 mennessä vesipuitedi-
rektiivin mukaisesti. Huolellinen lupaprosessi on
edellytys turvetuotannon ympäristö- ja vesistö-
vaikutuksien hallinnalle.

Ympäristöministeriö valmistelee myös ympä-
ristölupien valvonnan maksullisuuden uudista-

mista ja arvioi joidenkin toimintojen lupa-asioi-
den käsittelyn siirtoa valtion ympäristölupavi-
ranomaiselta kunnan ympäristönsuojeluviran-
omaiselle tavoitteena yleisesti tehostaa ympäris-
tölupakäsittelyä.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 2013

Ympäristöministeri Ville Niinistö

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 156/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Eero Suutari /saml:

Vad tänker miljöministeriet göra för att snabbt få anhopningen av ansökningar om tillstånd för torvproduktion behandlade och för att följdverkningarna av tillståndsfrågorna för torvbranschen inte ska bromsa upp Finlands redan nu långsamma ekonomiska tillväxt?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I spörsmålet hänvisas till att torv skulle ersättas med stenkol, och man anser att torvbristen beror på miljötillståndens behandlingstider.

Miljötillståndens behandlingstider är ändå inte den primära orsaken till torvbristen. De årliga produktionsmängderna varierar kraftigt beroende på produktionsperiodens väder. År 2012 blev produktionsmängderna små framför allt på grund av den regniga sommaren. De små produktionsmängderna påverkar också torvkonsumtionen på grund av att lagren är förhållandevis små. Det bör även observeras att torvproduktion alltid har betydande skadliga effekter på miljön på grund av utsläpp till vatten och klimatutsläpp samt försämring av den biologiska mångfalden. Beviljande av tillstånd för torvproduktion förutsätter alltid en noggrann bedömning fall för fall.

I en situation med torvbrist ersätts torven med andra bränslen och import av el. Torv kan i de befintliga pannorna ersättas med både stenkol och trä. En övergång till stenkol är möjlig endast eftersom både världsmarknadspriset på stenkol och priset på utsläpp av växthusgaser i EU:s utsläpps-

handel för tillfället är mycket låga. Förutom torv ersätts därför också naturgas med stenkol. För att trenden ska kunna brytas borde priset på utsläppsrättigheter vara mycket högre än i dag. I EU diskuteras för närvarande hur felet kunde korrigeras och utsläppshandelns styreffekt effektiviseras.

En av riktlinjerna i statsrådets redogörelse till riksdagen om en nationell energi- och klimatstrategi är att användningen av torv för energiproduktion systematiskt ska minskas så att den inte ersätts med stenkol. Regeringen har som mål att energianvändningen av torv fram till år 2025 ska minska med en tredjedel från de senaste årens genomsnittliga nivå (23 TWh). Enligt strategin beräknas också att under de närmaste 10—20 åren när den nuvarande kraftverksparken är i drift motsvarar behovet av torv under uppvärmningsperioden minst 11—13 TWh, eftersom den inte kan ersättas t.ex. genom skogsflis eller andra förnybara bränslen. I syfte att utjämna de risker som är förenade med vädret bör dessutom ett torvlager av rimlig storlek motsvarande ca 6—8 TWh tryggas.

I strategin konstateras vidare att det efter år 2025 är tekniskt möjligt att ytterligare minska användningen av torv vid energiproduktionen när nya anläggningar tas i bruk och tekniska reparationer görs på befintliga anläggningar. Samtidigt bör tillgången på alternativa bränslen beaktas och styrmedlen bör dimensioneras så att torv inte ersätts med fossila bränslen och att priset på fjärrvärme inte höjs orimligt.

Torvutvinningen ska inriktas i enlighet med statsrådets principbeslut om hållbart och ansvarsfullt nyttjande och skydd av myr- och torvmarker. Naturtillståndsskalan för myrarna tillämpas i första hand på sådana myrar som skaffas med

tanke på torvutvinning efter det att statsrådets principbeslut utfärdades. Regeringen har dock som mål att styra den kommande torvutvinningen till myrar med klassificeringen 0—2 på naturtillståndsskalan (i första hand till myrar av klass 0—1; till myrar i klass 2 om myrens generella naturvärde bedömt enligt graden av dikning i regionen är lägre än i genomsnitt och myren saknar betydande särskilda naturvärden) och främja en snabb behandling av tillståndsansökningar för dessa myrar.

När det gäller beviljande av miljötillstånd är utgångspunkten att det krävs miljötillstånd enligt 28 § i miljöskyddslagen (86/2000) för verksamhet som medför risk för förorening av miljön. Enligt miljöskyddsförordningen (169/2000) krävs miljötillstånd alltid för torvutvinning och därtill anknuten dikning om produktionsområdet är större än 10 hektar, men tillstånd kan krävas också för mindre torvutvinningsprojekt på grund av deras inverkan på vattendragen. För att miljötillstånd ska kunna beviljas krävs det att verksamheten, med beaktande av tillståndsvillkoren och verksamhetens placering, inte i sig eller tillsammans med andra verksamheter medför olägenhet för hälsan, annan betydande förorening av miljön eller risk för sådan eller medför någon annan påföljd som är förbjuden enligt 42 § i miljöskyddslagen.

Som statlig miljötillståndsmyndighet verkar regionförvaltningsverken, som hör till finansministeriets förvaltningsområde. Övervakningen av att miljötillståndet efterlevs sköts i första hand av NTM-centralens ansvarsområde för miljön och naturresurserna. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten övervakar på lokal nivå att miljöskyddslagen efterlevs.

Miljöministeriet ansvarar för styrningen av regionförvaltningsverkens verksamhet inom ansvarsområdet för miljötillstånden. Miljöministeriet kan inte ta över behandlingen av sådan tillståndsprövning som hör till ansvarsområdet för en självständig tillståndsmyndighet. Ministeriet kan inte heller anvisa vilka beslut myndigheten ska fatta vid behandlingen av enskilda tillståndsfrågor. Regionförvaltningsverket är en självständig tillståndsmyndighet som fattar beslut på ba-

sis av rättsprövning. Det innebär att miljötillstånd beviljas om en verksamhet uppfyller de förutsättningar för beviljande av tillstånd som är fastställda i lagen. På motsvarande sätt ska tillstånd inte beviljas om villkoren enligt lagen inte uppfylls. Tillstånd kan alltså inte beviljas eller avslås på basis av ändamålsenlighetsprövning, utan prövningen bör grunda sig på i lagen föreskrivna grunder. Detta är viktigt med tanke på rättsskyddet för de verksamhetsutövare som vill starta ett projekt.

Behandlingsprocessen för miljötillståndsansökningar består av flera olika skeden. Processen innehåller bland annat en tillståndsprövning, där ett remissförfarande ingår, beredande av tillfälle för sakägarna att framföra anmärkningar och åsikter samt en undersökning av förutsättningarna för beviljande av tillstånd och givandet av nödvändiga tillståndsbestämmelser. En korrekt behandling av miljötillståndsansökningar är alltså redan i sig en tidskrävande process, som miljötillståndsmyndigheten utan att bryta mot sina föreskrivna skyldigheter kan påskynda bara till en viss gräns utan att kvaliteten blir lidande. Enligt 17 § i miljöskyddsförordningen ska tillståndsansökan ändå behandlas snabbt.

För en miljötillståndsansökan som gäller torvutvinning behövs tillräckliga utredningar och bakgrundsuppgifter bl.a. om naturens tillstånd i verksamhetsområdet och det område som påverkas av verksamheten. Naturutredningarna kan göras endast under sommaren och, beroende av artgrupperna, vid deras typiska förekomsttider (t.ex. utreds förekomsten av häckningsbestånd under fåglarnas häckningstid). Ansökningarna är ofta bristfälliga till dessa delar, och man kan bli tvungen att begära utredningar av de sökande upprepade gånger. För torvproduktionsområden på över 150 hektar ska en miljökonsekvensbedömning göras som stöd för tillståndsförfarandet. Myndigheterna och medborgarna har möjlighet att delta i bedömningsförfarandet.

I slutet av år 2012 var sammanlagt 1 650 tillståndsärenden anhängiga vid regionförvaltningsverken, av vilka 238 eller 14,4 procent gällde torvutvinning. Antalet ansökningar i olika områden varierar mycket, och t.ex. av de tillstånds-

ärenden som gällde området för Regionförvaltningsverket i Södra Finland gällde 2,9 procent torvutvinning medan motsvarande siffra i Regionförvaltningsverket i Norra Finland var 26,2 procent.

Den genomsnittliga behandlingstiden för miljötillstånd för torvutvinning (130 st.) vid regionförvaltningsverken var ca 20 månader år 2012. Orsaker till de långa behandlingstiderna är förutom regionförvaltningsverkens knappa resurser det stora antalet ansökningar i vissa områden, bristfälliga ansökningar, nödvändiga utredningar samt besvärsförfarande. Det kommer också in många anmärkningar mot tillståndsansökningar som gäller torvproduktion. Dessutom intresserar sig medborgarna för torvproduktionen, som föranleder klagomål på grund av de olägenheter för vattendrag och naturvärden som den orsakar. Även tillståndssökande överklagar ofta tillståndsbesluten på grund av krav som gäller naturvård och minskande av utsläpp till vatten. Anhopningen av tillståndsansökningar skulle även lindras om aktörerna inom branschen frivilligt skulle börja tillämpa de lösningar som minskar skadliga miljöeffekter som de har nämnt i offentligheten.

Regionförvaltningsverkens verksamhet finansieras ur regionförvaltningsverkets omkostnadsmoment som ingår i finansministeriets huvudtitel. Finansieringen av NTM-centralernas verksamhet sker ur omkostnadsmomentet för närings-, trafik- och miljöcentralerna, som ingår i arbets- och näringsministeriets huvudtitel. Den totala finansieringsramen för statens regionförvaltning har från år 2009 till år 2013 minskat med 29,5 miljoner euro (9,9 procent av de totala omkostnaderna). Personalomkostnaderna — och personalantalet — har på motsvarande sätt minskat betydligt.

Man är medveten om resursbristen inom regionförvaltningsverken. I den redogörelse om regionförvaltningsreformens konsekvenser (ALKU) som lämnades till riksdagen i början av vintern konstateras att det finns en risk för att ingendera av myndigheterna med de personalresurser som möjliggörs av ramnivån för kommande år i fortsättningen kan sköta sina uppgifter på det sätt

som krävs i lagstiftningen. Man har dock redan reagerat på situationen. Regionförvaltningsverket har för tryggande av verksamhetsbetingelserna i den tredje tilläggsbudgeten för 2012 anvisats 1,5 miljoner euro och i 2013 års budget 1,725 miljoner euro. NTM-centralerna har i 2013 års budget anvisats 2 miljoner euro för tryggande av verksamheten. Nivån på omkostnadsanslagen måste trots detta höjas och sparmålen för regionförvaltningsmyndigheterna spridas över en längre period. I samband med regeringens rambeslut lindrades NTM-centralernas sparmål för de närmaste åren genom att höja omkostnadsanslagen för år 2014 med 5,6 miljoner euro och 2015 års anslag med 9,1 miljoner euro.

Miljöministeriet och finansministeriet har för åren 2012—2013 anvisat två regionförvaltningsverk tilläggsresurser för slutförande av tillståndsärenden som länge varit anhängiga. Regionförvaltningsverket i Södra Finland anvisades 5 årsverken och Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland 4 årsverken för slutförande av tillståndsärenden som anhängiggjorts före år 2010. I början av projektet fanns det sammanlagt 158 sådana ärenden, av vilka 15 gällde torvproduktion. Projektet har framskridit bra, och som det nu ser ut kommer alla ärenden som anhängiggjorts före år 2010 att kunna slutföras inom år 2013.

Miljöministeriet håller på att utarbeta en anvisning om miljöskyddet vid torvproduktion, som är en uppdaterad version av en guide med samma titel som utgavs år 2008. Syftet med anvisningen är bl.a. att ge råd åt dem som söker tillstånd om hur en bra ansökan upprättas, förenhetliga praxisen i olika områden och härigenom också förkorta tillståndsbehandlingen hos regionförvaltningsmyndigheten. Anvisningen ska vara klar före sommaren 2013. Med en välgjord miljö-tillståndsansökan, genom att välja rätt plats och handla systematiskt kan också sökanden själv påverka behandlingstiden för sin ansökan. Verksamhetsutövaren kan verka för en snabb behandling genom att inte försöka placera verksamheten på en plats med betydande naturvärden och genom att beakta miljösynpunkterna fullt ut från första början.

Miljötilståndet är det centrala legala instrumentet för kontroll av miljökonsekvenser och påverkan på vattendrag. Från områden för torvutvinning sköljs till vattendragen till exempel fasta partiklar, näringsämnen, humus och järn, som i synnerhet regionalt kan ha uppenbart negativa verkningar på vattendragen i området. Torvutvinningen utgör en betydande belastning särskilt på områden där torvutvinningen upptar en stor andel av avrinningsområdets yta. Då belastas samma vattenområde ofta från flera områden för torvutvinning. Medborgare, stugägare och fritidsfiskare har uppmärksammat påverkan på vattendragen. Genom miljötilståndsprocessen kan de skadliga effekterna på vattendragen minskas,

när man beaktar helheten av den påverkan på vattenområdet som uppkommer inom hela avrinningsområdet och förutsättningarna att uppnå en god vattenstatus i alla vattendrag fram till år 2015 i enlighet med ramdirektivet för vatten. En noggrann tillståndsprocess är en förutsättning för kontroll av miljökonsekvenser och påverkan på vattendrag.

Miljöministeriet bereder även en reform av den avgiftsbelagda tillsynen över miljötilstånd och överväger en överföring av behandlingen av vissa tillståndsärenden från statens miljötilståndsmyndighet till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten i syfte att generellt effektivisera behandlingen av miljötilståndsärenden.

Helsingfors den 13 maj 2013

Miljöminister Ville Niinistö